

Creating innovation and smart solutions for sustainable local development

– 17th Summer Academy i Tartu 16-21/9-18

Elin Lovén

Julia Färdvall

Paula von Seth

Rosmarie Sundström

Handledare: Thomas Norrby, Sveriges lantbruksuniversitet, institutionen för stad och land

Kurstitel: Landsbygdsutveckling och entreprenörskap

Program/utbildning: Agronom- Landsbygdsutveckling

Omslagsbild: Ederi Ojasoo

Från Sveriges lantbruksuniversitets ljusa träkorridorer begav vi oss, fyra studenter, ut på ett äventyr. Vi flög till Estland och besökte studentstaden Tartu för att delta i Euracademys 17th Summer Academy. Temat för de fem dagars långa seminariet var ”Skapa innovation och smarta lösningar för hållbar landsbygdsutveckling”. Detta passade oss studenter bra då vi studerar en kurs som handlar om entreprenörskap och landsbygdsutveckling, där vi behandlar ämnesområden som exempelvis socialt entreprenörskap, innovation, social innovation och Smart Villages.

Under veckan i Tartu fick vi ett perspektiv som sträcker sig utanför Sveriges landsbygds gränser i och med att det är ett transnationellt Leaderseminarium som arrangeras varje år. Alla europeiska länder, eller länder som på olika sätt är kopplade till Europa, är välkomna att delta, och på årets upplaga deltog LAG-grupper och föredragshållare inom ämnet som representerade Spanien, Irland, Ungern, Grekland, Sverige och Armenien. Vi arbetade aktivt under dessa dagar med ”lära känna övningar” för att nätverka och knyta kontakter med varandra. Spännande talare blandades med diskussionsformatet World Café (världskafé) som gav oss deltagare en bild av de olika ländernas samt de olika regionernas sätt att arbeta med temat. Information tillsammans med diskussion gav oss möjlighet att förstå konceptet bättre, och gav tillfälle att ställa frågor till de andra deltagarna och arbeta fram lösningar och framtidsidéer. Nedan presenterar två deltagare resultaten efter ett världskafé.

Uwf lgt guqt 'kqo t ° f gv'ht lpi 'Vct wv'

De fem dagarna i Tartu innehöll även två inspirationsresor där deltagarna fick välja mellan olika rese mål i sydöstra Estland. Resmålen representerade olika exempel på entreprenöriella initiativ och företagande. Här hade deltagarna även en konsultroll där de estländska entreprenörerna fick råd och tips på hur de skulle kunna utveckla och/eller förbättra sin verksamhet. Vi fick chansen att besöka bland annat Tartus leksaksmuseum, Ice age center utanför Tartu och i östra Estland det kooperativa samarbetet Onion Road där många så kallade old believers fortfarande bor och verkar. Bilden nedan visar hur en kvinna bjuder oss på sibiriskt te i en av byarna längs vägen.

Vi upplever Tartu som en perfekt plats att skapa en värdefull tid att möta olika kulturer och erfarenheter på, då staden har en mångkulturell och aktuell känsla i form av ett populärt universitetet med studenter från hela världen, i kombination med en dramatisk historia i centrum av östersjöregionen, och sedan Estland blev en del av EU har staden genomgått stora positiva förvandlingar. Här möts en äldre tradition och stadsutformning med moderna sätt att leva.

Gzgo r grit ° 'tqekrilppqxcvkqp'lt ° p'Gwmpf 'hej 'Kmpf "

"

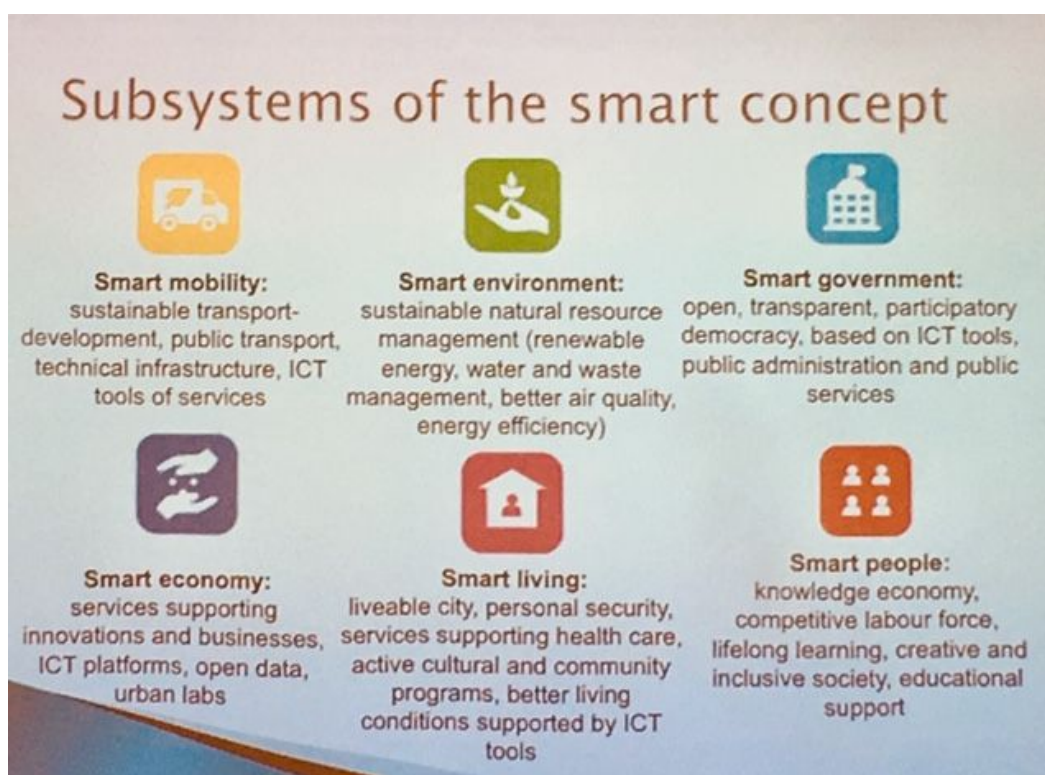
Ett exempel på detta är floden som rinner i staden och hur den för bara några få år sedan var obrukad och omärkbar, men samtidigt ur en positiv synvinkel tillgänglig och oexploaterad. De från Leader i Tartuområdet berättar att det

ordnades en tävling för området kring floden som utgick ifrån att utforma mötesplatser och underhållande platser för boende och besökare i staden. Vid vårt besök fanns några enkelt utformade och mysigt inredda barer som under kvällarna var välbesökta. Strandpromenaden blev därav en mer händelserik och öppen plats att vara på. Detta projekt med ett tävlingsmoment för att utforma en mer attraktiv plats för stadens invånare skulle kunna vara ett exempel på hur social innovation fungerar. Under seminariet fanns det olika teman för olika dagar och social innovation var en av dem.

Däremot nämnde de flesta seminarietalarna social innovation och berättade hur de arbetade med det. Ett exempel är Ryan Howard från Irland och LAG SECAD som beskriver social innovation som ett samarbete mellan privat, offentlig, akademisk sektor och det civila samhället. Han har exempel på social innovation i form av ett familjecenter och ett samhällscenter som finansierats av deras leaderpengar, och som ska resultera i mer interaktiva mötesplatser för medborgarna.

Uo ct v'klnci gu'

Ett begrepp som tar hjälp av social innovation är det relativt nya konceptet smart villages. Detta tar sig uttryck på landsbygden och utgår ifrån de redan befintliga styrkorna och tillgångarna på platsen, och ska hjälpa att utveckla och förbättra dessa. I smart villages samverkar ideell, privat och offentlig sektor systematiskt i en demokratiskt inkluderande process.

Irén Kukorelli från Széchenyi István University Hungary och Patrícia Honvári från CERS HAS gav en välunderbyggd konceptuell föreläsning och flera exempel på hur arbetet kan ske med en bygds (smarta) digitala utveckling. Man har sett mönster i den urbana normen bland unga att de attraheras av ny teknik. Byn Alsomocsolad lockar med exempelvis virtuell rundtur i byn, ett konferenscenter med vetenskapliga utställningar och experiment, och ett planetarium med föreläsningar, presentationer och flygsimulatorer. Bilden ovan kommer från ungrarnas föreläsning.

"

F g'xlnli cwg'lnwuc wgt pc'xkf t ct 'ghgt 'lgo lpct lqgencp'''

"

Enligt de irländska deltagarna är smarthet att finnas på plats, fånga andan och behoven, och att situationsanpassa ledarskapet. Det handlar om att få med sig bygderna i samtal kring utveckling, och om en förmåga att samverka lokalt. De spanska deltagarnas syn på smarthet var liknande men de hade ett större fokus på produktspecialisering och mindre på social innovation.

Tack vare medverkan av representanter från vitt skilda delar av Europa fick vi en bred palett av vad smart bygd står för. De representanter vi träffade beskrev sina situationer på olika sätt beroende på de sammanhang och platser de var inbäddade i. Sammanhangen speglar olika platsspecifika situationer och utvecklingsfaser. En viktig slutsats är att alla de fyra ländernas beskrivningar och definitioner på smart bygd, i Estland, Irland, Spanien och Ungern, kan finnas i Sverige, tack vare den rika variation av sammanhang som vårt land rymmer. Skillnaderna inom och mellan länderna och regionerna präglas också av olika förutsättningar vad gäller lagstiftning, institutionella konstitutioner och tolkningar inom LAG-grupper.

"

Världskafé som seminariemetod är en användbar arbetsmetod inom landsbygdsutveckling. Den estniske moderatorn Harald Lepisk från Victory Trainings LDS talade om vikten att använda asset knowledge, med andra ord de befintliga kunskaper vi har och även kunskaper kopplade till en plats. Syftet med våra gemensamma övningar i världskaféer var att både göra oss uppmärksamma på våra vitt skilda kontextuellt och nationellt präglade kunskaper, och det smarta i att belysa specifika kunskaper i de olika projekten och hos den lokala befolkningen som vi besökte.

Lepisk tyckte det var viktigt att skapa känslomässiga band och att synliggöra de känslomässiga band som finns inom ett företag och till en plats. Han exemplifierade genom att berätta om en ny trend bland unga ester att flytta till den estniska landsbygden. Tack vare fler flexibla jobb (smart), en utvecklad digitaliserad ekonomi (smart), bredband och andra innovationer (smart) görs det

möjligt att ha ett välorganiserat liv på landsbygden (smart) samtidigt som man bygger känslomässiga band till en plats och bygd (smart) och utvecklar en specialisering (smart). Bredbandssystemet har högsta möjliga kapacitet på den estniska landsbygden. Ett problem är enligt Lepisk att den estniska befolkningen inte utnyttjar detta innovativa system tillräckligt. Detta belägger att vi behöver innovationer inte bara för att ta fram ny teknik och nya kunskaper utan även innovationer för nya beteendevanor och konsumtionsvanor.

Trenden bland unga att söka en lantlig och traditionell livsstil knyter an till en estnisk aktuell diskussion om vikten av traditionella värden. En av värdarna i projektet Onion Road illustrerar detta. Den unga kvinnan hade skiftat livsstil, från att ha varit tjänsteman i den estniska regeringen och präglad av sin uppväxt i Tallinn, till att driva en attraktiv turistverksamhet som byggde på att visa upp gamla estniska och ryska seder och bruk vid gränsen till Ryssland. (Kvinnan i traditionella kläder visas på en bild ovan.) Men en traditionell och bakåtsträvande idé om ojämlikhet mellan könen är avigsidan av upprätthållandet av traditionella livsstilar och värden. Under seminarieveckan upplevde vi att den estniska företagskulturen inte är lika jämlik och inkluderande som den svenska, och vi ser det som en utvecklingsmöjlighet för det estniska samhället.

